

Dossier
Realitat deformada

LES TERCERES VEUS

El relat del Procés de la premsa estrangera trenca els discursos antagònics de l'Estat i la Generalitat

Són temps de tensió, de bàndols i, sobretot, de relats. Són temps de Procés. I, en aquest complex joc polític, el discurs mediàtic és clau a l'hora d'imposar una visió determinada del que està passant a l'opinió pública. Ara bé, quin paper té la premsa estrangera en tot plegat? És més neutral i equànime, però a l'hora d'aconseguir la informació els corresponsals es troben amb diferències evidents a Barcelona i Madrid. Els primers els posen totes les facilitats possibles, els segons neguen el problema.

TEXT FRANCESC PONSÀ

En una situació d'extrema polarització com l'actual, el discurs públic no es vertebra per clarificar, sinó per imposar el propi relat. L'executiu espanyol i el govern català s'han enrocat en els respectius posicionaments. Són dos blocs, dos relats enfrontats. Tot i així, els darrers episodis han atret els focus mediàtics internacionals i s'han introduït terceres veus alienes a la dialèctica Estat-Generalitat. La mirada exterior dels corresponsals ha permès erigir un relat diferent, més neutral i equànime.

L'any 1994, es va publicar *Cata... què? Catalunya vista per la premsa internacional*, un llibre que analitzava com els mitjans de comunicació estrangers han tractat el fet català des del complot de Prats de Molló (1926) encapçalat per Macià fins als Jocs Olímpics de Barcelona. El text sosté la idea que Catalunya ha ocupat un lloc a la premsa estrangera fonamentalment com a causa nacional oprimida per una altra cultura políticament poderosa que pretenia anul·lar-la. El llibre el signava un periodista gironí, de nom Carles Puigdemont. El destí ha volgut que vint anys més tard, l'autor d'aquesta anàlisi s'hagi convertit en protagonista del Procés català.

El llibre de Puigdemont palesava la necessitat de disposar d'una política continuada d'informació de la realitat catalana de cara a l'exterior. En aquest sentit, la Generalitat de Catalunya va crear el Programa

CARLES PUIGDEMONT VA PUBLICAR, EL 1994, UN LLIBRE QUE ANALITZAVA COM ELS MITJANS ESTRANGERS HAN TRACTAT EL FET CATALÀ

Internacional de Comunicació i Relacions Públiques Eugeni Xammar amb l'objectiu d'internacionalitzar la realitat de Catalunya a través d'un contacte fluid amb els mitjans de comunicació d'arreu del món.

El programa va entrar en vigor l'any 2012 i va ser tancat fa unes setmanes a conseqüència de l'aplicació de l'article

155. Jaume Clotet, director general de Comunicació de la Generalitat, va ser un dels tres periodistes que es va ocupar del programa. "Es va crear una pauta de

AMB EL 155, ES VA TANCAR EL PROGRAMA EUGENI XAMMAR QUE FEIA CINQ ANYS MANTENIA UN CONTACTE FLUID AMB MITJANS D'ARREU DEL MÓN

comportament que hem respectat tots tres. Bàsicament era: 'nosaltres estem aquí per solucionar els problemes dels periodistes'", explica. "Aquest programa ha assolit èxits com que t'entrevisti la CNN en directe, que et truquin a tu abans que el Govern espanyol quan hi van haver els atemptats lamentables de les Rambles o que surti Raül Romeva en els mitjans com a ministre d'exteriors de Catalunya", assegura Clotet.

OBERTURA VERSUS NEGACIONISME

Les estratègies comunicatives desenvolupades per Moncloa i Generalitat han estat diametralment oposades. Si el govern català ha donat totes les facilitats als corresponsals, la Moncloa s'ha limitat a negar el problema: "He tingut diverses trobades amb Puigdemont i fins avui dia no n'he tingut cap amb Rajoy o Sáenz de Santamaría [...]. A uns els interessa que es parli d'aquest tema i, als altres, preferirien que no es fes", afirma Sandrine Morel, corresposnal de *Le Monde*.

A l'hora de relacionar-se amb el govern de Madrid, els corresponsals han tingut problemes per trobar interlocutors, entrevistar a polítics o tenir declaracions *on the record*. Davant les crítiques de passivitat informativa, la Secretaria d'Estat de Comunicació reivindica que ha organitzat fins a cinc *briefings* que, segons els corresponsals, han resultat meres classes d'història: "L'última trobada va ser amb la ministra de Sanitat, Dolors Montserrat, i

un subsecretari del govern, però no em va servir. Es va parlar molt d'història i que el Procés era il·legal. Però tot era en *off the record* i no els podíem citar", explica Guy Hedgecoe, de l'*Irish Times*.

En aquesta mateixa línia, s'expressa James Badcock, corresposnal de la BBC i *The Telegraph*: "El govern espanyol actual mai ha donat molta importància a la premsa internacional fins que ha esclatat la crisi catalana. I, en canvi, una gran basa del govern de Puigdemont ha estat apel·lar a l'opinió pública perquè arribés als dirigents internacionals". El periodista britànic no descarta que les distintes polítiques informatives es deguin a diferències culturals. "La falta de resposta que jo rebo del Govern espanyol com a corresposnal no és tan diferent del tracte que rebo quan tracto amb la burocràcia en general. I a Barcelona, el govern, l'Administració, la burocràcia és més oberta", assegura Badcock.

També, Raphaël Minder, del *The New York Times*, creu que "no és que la Generalitat hagi escollit la via de l'opinió pública; és que no ha arribat a la via diplomàtica. Raül Romeva va tenir un únic encontre amb un cap d'estat. Va ser amb Mateo Renzi, encara que va ser per l'accident d'autobús a Freginals. Han parlat [els dirigents catalans] en petits fòrums, però han tingut moltes dificultats per accedir a les cancelleries i a la Comissió europea".

Els corresponsals consultats neguen haver rebut pressions: "No he rebut cap trucada ni cap pressió. No m'he sentit coaccionat, ni assenyalat", assegura James Badcock. En canvi, denuncien el control excessiu a les xarxes socials per part de la Generalitat. "Per haver publicat coses a Twitter sí que m'ha passat que algun dirigent de la Generalitat em digui per missatge privat: 'Bé, tu escriu el que vulguis, però veurem si després la gent et segueix donant entrevistes'", diu Morel, de *Le Monde*. "Això va a

DAILY NEWSPAPER OF THE YEAR

THE TIMES

Monday October 2, 2017 | www.thetimes.co.uk | 10p
Daily 27p to subscribers £340

the game

30-PAGE PULL-OUT THE WEEKEND'S BEST FOOTBALL ANALYSIS

Dr Foster Did she do it? The best TV cliffhangers

Spain torn apart as 850 hurt in referendum riots

Ministers tell May to sack disloyal Johnson

Francis Elliott, Editor of *Sunday Times* (left) and Editor of *Financial Times* (right)

Spain's top court has ordered an investigation into the 2017 referendum in Catalonia. The judge ordered the government to hand over documents relating to the referendum. This includes the 2017 referendum in Catalonia. The judge ordered the government to hand over documents relating to the referendum. This includes the 2017 referendum in Catalonia. The judge ordered the government to hand over documents relating to the referendum. This includes the 2017 referendum in Catalonia.

Police fire rubber bullets at voters in disputed Catalan independence poll

Barcelona, Spain. When voters tried to head off police who blocked access to the referendum site in Catalonia. The judge ordered the government to hand over documents relating to the referendum. This includes the 2017 referendum in Catalonia. The judge ordered the government to hand over documents relating to the referendum. This includes the 2017 referendum in Catalonia.

In the News
 Airline on the brink: British Airways is set to be bought by an American company. Page 4
 Terror in France: France's police chief has ordered a nationwide search for a suspect who may have been behind a series of attacks. Page 7
 Dementia campaign: Campaigners in France have called for the government to invest more in dementia research. Page 8
 Korea talks 'a waste': A South Korean politician says that the talks in Pyongyang are a waste of time. Page 11
 Watchdog bias row: The UK's watchdog for charities has been accused of bias. Page 15
 Defton's record rise: The UK's watchdog for charities has been accused of bias. Page 15

STORMS FALLOUT VIRGIN ISLANDS DOUBLY STUNNED

PAGE 6 | BUSINESS

COLLEGE SPORTS SNEAKERS' ROLE IN A SCANDAL

PAGE 12 | SPORTS

LOOKING FOR AMERICA A MUSLIM IMMIGRANT EXPLORES THE HEARTLAND

PAGE 9 | TRAVEL

The New York Times

INTERNATIONAL EDITION | FRIDAY, SEPTEMBER 29, 2017

Flashbacks of state bias against Jews

Dennis Ross

OPINION

The former U.S. envoy to Israel, Mr. Ross, says that the United States has a long history of bias against Jews. He says that this bias has led to a decline in the number of Jews in the United States. He says that this bias has led to a decline in the number of Jews in the United States.

Spain moves to halt vote on Catalan separation

BY RAFAEL HERRERA

Spain's government has moved to halt a referendum on Catalonia's independence. The government has ordered the police to block access to the referendum site in Catalonia. The government has ordered the police to block access to the referendum site in Catalonia.

Madrid escalates tactics in what critics call a democratic regression

Spain's government has moved to halt a referendum on Catalonia's independence. The government has ordered the police to block access to the referendum site in Catalonia. The government has ordered the police to block access to the referendum site in Catalonia.

2000 € | www.libe.com | 10p

JEUDI 5 OCTOBRE 2017

LE LIBÉ DES HISTORIENS

Libération

CATALOGNE, LAS VEGAS, CORÉE DU NORD... L'HISTOIRE EST-ELLE FOLLE?

Face à un monde qui s'émbarde, les historiens, emmenés par Patrick Boucheron, s'émparent de l'actualité dans les colonnes de Libé.

WISERIE SPÉCIAL

la Repubblica

Spagna, la guerra catalana

Madrid fa arrestare 14 dirigenti del governo di Barcellona e sequestra le schede del referendum

Scoppia la protesta nelle piazze: "È un regime totalitario". In rivolta anche i calciatori del Barça

8 LA FOLLEZZA FRENDESE Alice, la stella dell'ultradestra che va a caccia dei voti gay

1 IL VERDE RINGHIATO NELLE ALPINE Torino vietata ai Grandi, caso al G7 Chiamparino: così si fa male alla città

2 IL VERDE DALLE TELEFONATE AL PARCO Di Bagheria, indagato il sindaco MESS "Abusivismo e gestione del rifiuto"

En els darrers mesos, sobretot durant i després del referèndum de l'1 d'octubre, molts mitjans internacionals es van bolcar a cobrir informativament el Procés. Les portades de molts d'aquests en són la prova.

caràcters. Jo no ho he fet mai, ni en públic ni en privat. [...] Jo no m'hi fico mai perquè sé que això pot ser contraproductiu”, explica Jaume Clotet.

VENDRE EL RELAT

Els periodistes internacionals veuen l'intent de vendre el relat per part dels dos blocs com una situació “normal”. Tanmateix, consideren preocupants algunes pràctiques informatives consubstancials al sistema mediàtic espanyol: “Que els polítics intentin influir, no em sorprèn. El que em sorprèn és que agents que tenen el deure de contrastar, no s'han dedicat a fer-ho i han tret informacions molt diverses que et fan sentir perdut [...]. Per exemple, mai s'està d'acord sobre el nombre de persones que participen en una protesta. Hi ha una diferència que triplica la xifra de l'altre. Això no ho havia vist mai en el món democràtic”, afirma Minder, que ha sigut corresponçal a París, Brussel·les, Sidney i Hong Kong.

El ball de xifres entorn el nombre de ferits l'1-O és una crítica recurrent: “Em vaig molestar bastant amb el tema dels ferits durant l'1-O, ja que, normalment,

LA PREMSA ALEMANYA ÉS CONTRÀRIA AL PROCÉS, MENTRE QUE ELS Francesos I ELS ANGLOSAXONS SÓN FAVORABLES A UNA SOLUCIÓ PACTADA

la informació dels serveis sanitaris sempre és molt transparent i aquell dia no va ser el cas. [...] En aquell moment, vaig tenir la sensació d'estar manipulada perquè la xifra de ferits que donaven, a França, no es considerarien ferits”, sosté Morel.

En relació amb la Moncloa, la periodista francesa considera que parlar en *off the record* obeeix a l'intent de “colar moltíssima intoxicació”. “Per part de gent amb responsabilitats a Madrid, el discurs oficial era: ‘no us preocupeu. Això és un farol. Puigdemont vol ser el proper president de la Generalitat i per això mai

firmarà el decret de convocatòria del Referèndum””, afegeix.

MIRADA PRÒPIA

El professor de la Universitat Pompeu Fabra (UPF), Carles Pont, coordina un grup de recerca que analitza el tractament mediàtic que els mitjans internacionals fan del Procés català. Aquesta investigació ha estat finançada per l'Institut d'Estudis

"ALS UNS ELS INTERESSA QUE ES PARLI D'AQUEST TEMA I, ELS ALTRES, PREFERIRIEN QUE NO ES FES"

Sandrine Morel, *Le Monde*

de l'Autogovern i ha donat lloc a l'estudi *Anàlisi de la presència i construcció del relat del context sociopolític de Catalunya (2010-2015) a la premsa internacional*, que es publicarà properament.

Segons Pont, el tractament mediàtic del Procés és un *in crescendo*. “En un inici, el relat internacional parlava de l'oportunitat econòmica de Catalunya i ho focalitzava en la figura d'Artur Mas. A partir del 2012, es comença a visualitzar que és un problema social amb una forta mobilització d'una part de la població. A partir d'aleshores, els corresponçals hi posen el focus mediàtic

i apareixen dos elements comuns. Primer, Europa ha de prendre partit. I segon, el conflicte només es resoldrà amb una referèndum pactat amb l'Estat”, afirma Carles Pont.

L'estudi conclou que els diaris analitzats no fan coincidir les respectives posicions ideològiques per defensar o menystenir el Procés, i que existeix un grau remarkable d'equanimitat i neutralitat en el tractament informatiu. Tanmateix, s'han identificat algunes especificacions: “La premsa alemanya és molt contrària al Procés, però els francesos i els anglosaxons

són molt favorables a una solució pactada del conflicte”, assegura Pont.

El treball de la UPF també determina que les fonts que utilitzen els corresponçals són principalment analistes i professors universitaris. Per exemple, Raphaël Minder, del *The New York Times*, cita sovint Josep Ramoneda o Ernesto Ekaizer. En canvi, sorprèn que les fonts de l'àmbit de la societat civil només representen un

11%. “Aquesta dada és destacable si tenim en compte que el Procés català s'ha descrit com una iniciativa que provenia de la societat civil,

com l'Assemblea Nacional Catalana o Òmnium Cultural”, afirma Pont.

Això es pot justificar per la polifonia dels actors implicats. “He tingut contacte amb les organitzacions de la societat civil, però és una situació complexa. I com a periodistes estrangers, inevitablement, hem de simplificar una mica les coses. Si cito *Ciutadans* puc dir als lectors que Inés Arrimadas és la líder de l'oposició a Catalunya. Si parlo de *Societat Civil Catalana* hauré d'explicar què són”, es justifica Guy Hegdeco.

La virulència dels darrers episodis (repressió policial, empresonament dels líders de les entitats sobiranistes i d'alguns membres del govern Puigdemont, aplicació del 155, les eleccions del 21-D) ha intensificat el seguiment per part dels mitjans de comunicació d'un conflicte del qual no s'albira un desenllaç proper. Mentrestant, els corresponçals estrangers seguiran posant el focus mediàtic amb una mirada distant i crítica. El món ens mira. Ç